

Okruhy a otázky z filosofie
(PhDr. Miroslav Joukl, Ph.D.)

Otázky se týkají čtyř základních tematických okruhů, celkově jsou však propojeny v jediný soubor deseti otázek.

Jedná se o následující okruhy:

- 1. Charakteristika filosofie a její tematické oblasti**
- 2. Kapitoly z dějin filosofie**
- 3. Vybrané koncepce filosofie dějin**
- 4. Postavy českého filosofického myšlení**

Otázky:

1. *Antická filosofie*. Vznik filosofie v antickém Řecku. Mýtus a filosofie. Filosofie jako láska k moudrosti. Sofisté a Sókratés. Platónova filosofie jako péče o duši a koncepce ideálního státu. Aristotelova filosofie jako teoretická činnost, klasifikace vědění a učení o státě. Filosofie jako lék na duši (epikureismus a stoicismus). Římský eklekticismus – M. T. Cicero. Antická tematizace dějin.
2. *Filosofie v období středověku*. Počátky a vývoj křesťanské filosofie. Patristika a scholastika. Vztah Boha – člověka – světa. Vztah rozumu a víry. Filosofie jako služka teologie. Augustinus Aurelius a Tomáš Akvinský. Filosofie dějin jakožto dějin spásy.
4. Reformace a požadavky na život křesťana. Představitelé a myšlenkové inspirace. Komenského pojetí Božího světa a úloha „pansofie“ v nápravě věcí lidských.
3. Renesanční filosofie – humanismus, kultivace člověka a péče o království lidské. N. Machiavelli, T. More, Erasmus Rotterdamský, T. Campanella, M. de Montaigne; počátky vědeckého obrazu světa – heliocentrismus versus geocentrismus.
5. *Novověká filosofie*. Novověký empirismus a racionalismus jako cesty vědeckého poznání světa. F. Bacon a R. Descartes. Lidská přirozenost a teorie společenské smlouvy: T. Hobbes, J. Locke, J. J. Rousseau.
6. Osvícenství – emancipace člověka a idea pokroku. Inspirace anglické, francouzské a německé osvícenské filosofie. Romantismus jako reakce na osvícenský racionalismus.
7. *Vybrané filosofické směry 19. a 20. století*: filosofie života, hermeneutika, fenomenologie, existencialismus, personalismus, pragmatismus, strukturalismus, pozitivismus a tzv. analytická filosofie (obrat k jazyku). Základní charakteristika filosofických směrů, představitelé a inspirace.
8. *Tzv. postmoderní filosofie* – kritika velkých příběhů světa, metafyziky a systémové filosofie, problém jinakosti, plurality, relativismu.
9. *Pojetí a proměny filosofie dějin*. Vybrané koncepce filosofie dějin: J. B. Vico, J. G. Herder, G. W. F. Hegel, K. Marx, A. Comte, A. Schopenhauer a F. Nietzsche, W. Dilthey, T. G. Masaryk, J. Patočka, K. Popper, M. Foucault, J. Derrida.
10. *Soudobé diskuse k pojetí filosofie* – otázka předmětu, metod, významu filosofie; oblasti zkoumání: ontologie, gnoseologie, filosofie člověka (filosofická antropologie); dějiny filosofie a filosofie dějin, politická a sociální filosofie, filosofie a etika aj. Etika vědce a profesní étos historika.

Doporučená základní literatura:

Anzenbacher, A. *Úvod do filosofie*. Praha 2004

Blecha, I. *Filosofická čítanka*. Olomouc 2000
Filosofický slovník. Olomouc 1998
Kohák, E. *Člověk, dobro a zlo*. Praha 1993
Major, L. *Dějiny poklasické filosofie v 19. a na počátku 20. století*. Praha 1991
Palouš, R. *Světověk a Časování*. Praha 2000
Petříček, M. *Úvod do (současné) filosofie*. Praha 1992
Störig, H. J. *Malé dějiny filosofie*. Praha 1999
Štefek, K. *Stručný nástin vývoje filosofie dějin*. Hradec Králové 1999
Tretera, I. *Nástin dějin evropského myšlení*. Praha 1996
Welsch, W. *Postmoderna*. Praha 1996